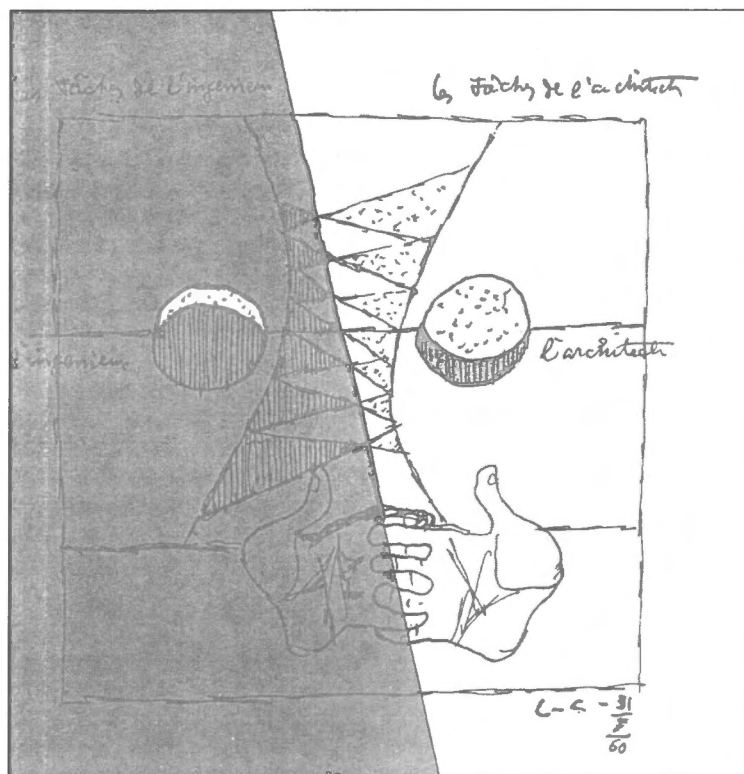

Tři z pěti otázek položených Le Corbusierovi

◆ *Le Corbusierova záliba v moderní malbě a plastice vyvolala módu používat syrové materiály a odvážné formy. Architekti sledující tento estetický směr se nazývali „brutalisti“.*

Le Corbusier: Používal jsem syrový beton – „béton brut“. Výsledkem je stoprocentní důvěra v materiál, dokonalá přesnost odlitku, stavební materiál, který neoklame. Omítka, falešný a zbabělý šat, jenž klame, se stává zbytečnou. Surový beton říká: „Jsem beton. Jsem jednoduchý a skromný člověk, a abych řekl pravdu frapantní – jsem jako medvěd. Existuje něco milejšího než medvěd? Říká se o mně: „Nemá charakter“. Ne, já mám charakter! A draze zaň platím. Jen zkuste jednou sami v životě mít charakter. Potom uvidíte!

Dříve než mistři pera hovořili o „brutalizmu“, aby vyvolali senzaci, prohlašovali: „Je barokový“. To právě ne, páni, nechte mě na pokoji! Jsem naopak proti baroku. Nikdy jsem se nemohl spřátelit s barokem. Celé moje životní dílo nemá s barokem nic společného.

◆ *Je nepochybné, že architektura překonává v současnosti krizi. Co soudíte o „nové ornamentice“, o „neoklasicizmu“, který se vyvinul v USA a jehož příznivci, například Stone, Yamasaki a dokonce i Walter Gropius, jsou velcí architekti?*

Le Corbusier: Je se třeba s rozhodností vázat na princip „z nitra na venek“ – od obsahu k formě. Všechno v životě je biologického původu. Biologie půdorysu je právě tak potřebná, právě tak jasná jako biologie živého organismu. Zrovna tak biologie řezu. Zavedení pojmu „biologie“ obsahuje celé hledání v oblasti moderní architektury. Bydlet, pracovat, pěstovat ducha i tělo, pohybovat se – to všechno jsou pochody rovnocenné oběhu krve nebo nervové soustavy. Z nitra navenek... Všechno spočívá v ideji, v zárodku. Nic člověk tak neocení a rád nevidí, jako to, k čemu sám dospěje zkoušením, zkoumáním, hledáním z povrchu až k samotné podstatě. Když člověk projde mnoha cestami, najde samotné srdce věci.

◆ *Co soudíte o možných následcích stále radikálnější industrializace stavebnictví?*

Le Corbusier: Problém spočívá v nalezení definice současné architektury. Na program se dostává výuka. Jaká má být výuka, které specializace, jaké požadavky je možné uspokojit, kterou techniku použít? Výsledný zjev, který se před našima očima vyvinul, je postava „konstruktéra“, přetavený **stavební inženýr a architekt**.

Revoluční čin: neustálý, do hloubky sahající a užitečný dialog mezi architektem a inženýrem, mezi inženýrem a architektem na stejné úrovni, se stejnou zodpovědností, na stejném stupni. Dialog mezi „konstruktéry“. Každou stavební činnost na světě předchází dnes takovýto hluboký a nutný dialog inženýra a architekta. Každý je na svém místě, každý má své povinnosti a práva. V minulosti, na počátku strojového věku byl inženýr často plachý a skromný. Architekt byl akademický, povýšenecký, skoro domýšlivý. Tento nimbus se zřítíl. Inženýr je dnes často pohrdavý a agresivní, architekt naopak se opevnil na svém trůně. Vypukl konflikt. Moje schéma přináší do stavební činnosti pokoj a mír, spolupráci a společné úspěchy. Načrtl jsem symbolicky úkoly „konstruktérů“ – vzájemně spjaté, ale zároveň od sebe odlišné – úkoly architekta a úkoly inženýra. Sféru architekta jsem umístil do horní části, inženýra do spodní (1959). Svoji kresbu jsem otočil o 90°. Oba, inženýr i architekt, jsou na horizontále, na stejné úrovni, každý z nich však má své vlastní povinnosti a zodpovědnost. Souhrnně:

Úloha inženýra: sledování fyzikálních zákonitostí, statických vlastností hmot (výpočty), stabilita, statická jistota – hospodárny člověk (l'homme d'économie).

Úloha architekta: znalost člověka, schopnost představivosti, cit pro krásu, svoboda volby – duchaplný člověk (l'homme d'esprit). Ve sféře architekta se objevuje odraz profese inženýrské: v znalosti fyzikálních zákonitostí a naopak, v oblasti inženýra – odraz architektury v znalosti lidských problémů. Na horizontále pod tímto symbolem syntézy je spjata deset prstů dvou bratrských rukou, obě ve snaze splnit požadavky naší industrializované doby. Je to symbol „konstruktérů“.

Bauen und Wohnen 1963/3